

D. A. Rasovskiy, *Eski Rus tarihinde Karakalpakların rolü* (Seminarium Kondakovianum, I, Prague 1927, P. 193 - 111).

Volga, Don, Dinyeper ve Dinyester nehirleri arasındaki Bozkırlar en eski devirlerdenberi Türk kabilelerinin cevelângâhı idi. Kiyef Knazlığı kuvvetlendiği zamanlarda buralar Kumanların - Kıpçakların istilâsına uğramış ve buranın daha eski sükkânı olan Peçeneklerin, Berenopların, Türklerin bir kısmı Rus ve bilhassa Kiyef Knazının hizmetine girmişlerdi. Rus tarihlerinde Çornıye klobuki yani Karakalpaklar namile maruf olan bu Türk kabileleri o vaktin en mühim askerî kuvvetlerini teşkil ediyor ve Rus topraklarını hemcinsleri olan Koman-Kıpçak akınlarından muhafaza ediyorlardı. Rus vakayinamelerinde Karakalpaklara dair malûmat pek ez olmakla beraber onların Rus askerî teşkilâtında ve dahilî Rus işlerinde oynadıkları rolün çok mühim olduğu görülmektedir. Kumanlar gibi muherip bir millete karşı kullanılacak başlıca kuvvet ancak aynı cinsten olan muharip bir millet olabilirdi. Bu ciheti çok âlâ anlıyan Rus Knazları birçok büyük fedakârlıklara kattanarak Kalpakları elde etmişler ve onlardan hakkile istifade etmişlerdir.

Rasovoski bu makalesini başlıca eski Rus vakayinamelerinin verdiği malûmata istinaden yazmış Rus Knazları ile Kıpçaklar arasında muharebelerde Karakalpakların ne gibi işler gördüğünü kaydettikten sonra bu Karakalpakların dahilî Rus siyasetindeki mühim rollere de işaret etmektedir. Karakalpaklara dair yazı yazan bütün Rus muharrirleri onların Rus medeniyetinde yalnız menfi rol oynadıklarını kaydettikleri halde Rasovoski bu gibi düşünceleri kısmen reddetmekte Hunların Bizansa ve Kıpçakların Macaristana getirdikleri Türk medeniyeti Karakalpakların da Rusyaya getirdiğini işaret etmektedir. Bu medeniyet başlıca at takımları ve zinetleri ve silâh ve elbise gibi şeylerde görülmektedir.

Hasan Ortekin

D. A. Rasovskiy, *Codex Cumanicus'un menşe meselesi hakkında* (Seminarium Kondakovianum, III, Prague 1929, S. 193 - 214).

Codex Cumanicus ismile maruf olan Koman-Kıpçak lûgati lisaniyatçıları tarafından birçok defalar lisan noktai nazarından tetkik ve tahlil edil-